

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐI'NA

AŐaĐıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya** tarafından Anayasa'nın 98'inci,

İçtüzüğün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz

Ederim. 17.05.2024

Gülderen VARLI

Van Milletvekili

6 Şubat depremlerinin üzerinden bir yıldan fazla zaman geçti. 11 ilde yıkımlara neden olan depremlerde 50 binden fazla insan yaşamını yitirirken, binlercesi yaralandı, evsiz kaldı ve göç etti. Hala artçılarının devam ettiği deprem bölgelerinde zorlu yaşam koşulları belli grupları daha çok etkiledi ve etkilemektedir. Yaşanan depremlerden sonra çadır kent ve konteyner kentlerde yaşamak zorunda kalan engelliler büyük zorluklar yaşamakta ve daha çok savunmasız hale gelmiş durumdadır. Yaşanan yıkımlarda yaralanma ve ölüm oranları engellilerde daha çok olduğu basına da yansımıştır. Özellikle işitme ve konuşma engelli olan yurttaşlar gelen yardımları duyamayıp, kendilerini ifade edemediklerinden dolayı daha fazla etkilenmişlerdir. Ayrıca enkaz altında kalma veya sert cisim düşmesi sebebiyle oluşan crush sendromu, travmalar, yaralanmalardan dolayı birçok kişide de engellilik durumu gelişmiştir. Deprem ile beraber oluşan yıkımda, engelli bireylerde sağlık hizmetlerine ve ilaç/tıbbi malzemelere diğer bireylere göre daha güçlükle ulaşmış, hatta hiç ulaşamayanlarda olmuştur. Sağlık hizmetlerine ulaşamama engelli yurttaşların sağlık düzeylerinin daha da kötüye gitmesine sebep olmuştur. Kadın engellilerin yaşadıkları hijyen sorunu ve istismar riskleri artarken okul çağındaki engellilerin eğitim olanakları daha da kısıtlı hale gelmiştir. Anadili Türkçe olmayan ve mülteci olan engelli yurttaşların yaşadığı zorluklar katlanarak deprem zamanında ve sonrasında artmıştır.

Deprem bölgesindeki okullar engelliler için fiziki olarak uygun olmadığından bazı aileler çocuklarını okula gönderememiştir. Bundan kaynaklı aileler rehabilitasyon merkezlerinin erişilebilirliğine öncelik verilmesini istemiştir.

Bu bağlamda;

1. Engellilerin erişilebilirlik, ulaşım, eğitim, sağlık ve BM Engelli Hakları ile tanınmış diğer tüm hakları fiilen ne zaman tanınıp uygulamaya geçilecektir?

2. Olası bir depremde ve diğer arama kurtarma çalışmalarında kişilerin engelli kalmasının önlenmesi amacıyla ilk yardım ve arama kurtarma faaliyetlerinin toplumsallaştırılarak yaygınlaştırılması için başlatılan herhangi bir çalışmanız var mıdır?
3. Toplanma alanları ve deprem çadır kentlerinin erişilebilirliği için engel gruplarının özgün durumları göz önüne alınıyor mu? Alınmıyorsa bunun gerekçesi nedir? Ve bu durum ne zaman göz önüne alınacaktır?
4. Olası deprem ve kriz durumlarında işitme engelliler için işaret dili tercümanı ve işitme cihazı ihtiyacı, görme engelliler için temel ihtiyaçların karşılandığı bir sistemin oluşması için bakanlık olarak neyi beklemektesiniz?
5. 6 Şubat depremlerinde mülteci olan veya anadili Türkçe olmayan depremzede engelli yurttaşlar için çok dilli bir kamu hizmeti sunuldu mu? Mülteci olduğu için ölüme terk edilen kişilerin olduğu iddiaları doğru mu?
6. Engelli yurttaşların adresleri Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı kayıtlarında güncel olarak tutulmakta mıdır? 6 Şubat depremlerinde ve benzeri kriz durumlarında söz konusu kayıtlı adreslere destek ve dayanışma ekipleri yönlendirildi mi?
7. Deprem ve sonrasında engelliler için yardımcı teknolojiler olan cihaz ve tıbbi medikallere erişimde yaşanan hak ihlalinin önüne geçmek yerine tanık olmak dışında ne yaptınız? Bakanlık olarak bu konu hakkında yaptığımız çalışmalar nelerdir?
8. 6 Şubat depremlerinde ve olası kriz durumlarında çölyak, fenilketonüri, diyaliz hastaları gibi belli periyotlarla sağlık kontrolleri ve uzman doktor desteği alması ve özel tedavi ürünleri kullanması gereken kişilere ilişkin yapılan çalışmalar nelerdir? 6 Şubat depremleri ve sonrasında bu kişilere ilişkin hangi çalışmalar yapıldı?
9. Otistik bireylerin deprem ve sonrasında yaşadıkları durumlara ilişkin bakanlığınız tarafından yapılan çalışmalar nelerdir? Otistik bireylerin konteyner kent koşullarında yaşadıkları zorlukların farkında mısınız?
10. Yaşanan depremlerden sonra kalıcı engellilik durumları oluşan kişi sayısı kaçtır? Bu durumda olan bireylere ilişkin sağlanan destekler nelerdir?
11. 11 ili kapsayan deprem bölgesinde, deprem öncesinde yaşayan engelli bireylerin sayısı kaçtır? Bu sayının illere göre dağılımı nasıldır?
12. Depremden sonra 11 ilde ampute olan birey sayısı kaçtır? Bu bireylerin yaş dağılımı nasıldır? Bu bireylere ilişkin yapılan çalışmalar nelerdir?
13. Depremden etkilenen binlerce ampute hastaya yönelik Bakanlığınız ve ilgili diğer kurumlar tarafından ortez ve protezlere ve sonraki rehabilitasyon süreçlerine ilişkin tedavi olan bireylerden herhangi bir ücret talep edildi mi?